

der endvidere er den Forskel paa den tidligere Ordning og den nuværende, at efter den tidligere Ordning var Amtsrådet udgaaet af den samme Vælgerbefolkning, som Sogneraadet var udgaaet af. Det var som bekendt den højst beskattede Femtedel, der valgte det største Antal af Sogneraadens Medlemmer, altsaa havde Flertal i Sogneraadene, og det var igen dem, der valgte Amtsrådet, saa vi havde tidligere den samme Vælgerklasse til disse to Raad. Det medførte, at der kom et godt Arbejde i Stand mellem Amtsråd og Sogneraad, og at der ikke let kom Rivninger, ikke let kom saadanne Modsætningsforhold frem, som gjorde, at der blev en Standsning eller et Ophold i den kommunale Udvikling omkring i Sognene.

Det, der nu er sket, er, at man faar Amtsrådet valgt af et til Dels andet Vælgerkorps end det, Sogneraadene vælges af, at man med andre Ord i Virkeligheden har overført den Statsforfatning, vi fik i 1866, paa vore Kommuners Forfatning. Man har dannet Sogneraadene som en Slags Folketing og Amtsraadene som en Slags Landsting med til Dels privilegeret Valgret. Følgen deraf vil sikkert blive — det have vi Erfaringer nok fra vort offentlige Liv herinde i Rigsdagen —, at der vil komme lignende Modsætningsforhold mellem vore Amtsråd og vore Sogneraad som mellem de to Ting, at man altsaa kan vente Bryderier og Kampe derude, som kunne lægge store Hindringer i Vejen for en sund og god Udvikling i kommunal Henseende i fremskridtsvenlig Retning. Man maa ikke tro, som der er blevet sagt, at Amtsraadene nu ville blive sammensatte saaledes, at for den ene Trediedel er det den privilegerede Valgret, der raader, og for de to Trediedele den uprilegerede, den almindelige Valgret, og at dermed den demokratiske Tankegang bliver raadende i Amtsraadene, idet herefter en Trediedel af Amtsraadene bliver konservativ og to Trediedele demokratiske. Det er nemlig en given Ting, at af de to Valgmænd, som hver Kommune sender ind for sammen med den tredie, den privilegerede Valgrets Mand, at vælge Amtsrådsmedlemmer, vil i mange Tilfælde, og jeg er tilbøjelig til at tro i de fleste Tilfælde, den ene være konservativ. Hvis nemlig indenfor en Kommunes Vælgertal en Trediedel er konservativ, vil denne ene Trediedel være i Stand til at udvirke, at det konservative Tal indenfor Kommunens Sogneraad bliver saa stort, at de ville kunne vælge den ene Valgmand. Vi havde forskellige Udregninger fremme i Fjor, men

det vilde trætte det høje Ting for meget at komme med dem igen, saa jeg skal lade dem ligge, medmindre de senere skulde udkræves. Men det er en given Ting, at er blot en Trediedel indenfor en Kommune konservative Vælgere eller Vælgere, der have konservativ Tankegang, vil Følgen deraf blive, at den ene af Kommuneraadets 2 Valgmænd til Amtsrådet ogsaa vil blive konservativ. Og ingen kan fortænke en saadan Mand i, at han, naar Amtsrådsvalget foregaar, slutter sig sammen med de konservative, som væsentlig findes indenfor de privilegeredes Kreds. Der kan indenfor de privilegerede ogsaa findes enkelte Demokrater, det ved jeg, men der er ikke Tvivl om, at indenfor Sogneraadene vil der blive et saa stort Tal af konservative Valgmænd, at vore Amtsråd i Regelen ville faa et konservativt Flertal. De Herrer, der have set, hvorledes det er gaaet ved de sidste Amtsrådsvalg, ville ogsaa vide, at det Præg, Amtsraadene have faaet de fleste Steder, er dette, at der er et lille Mindretal, der er demokratisk, men at det store Flertal gaar i konservativ Retning, og det vil nok efterhaanden vise sig, hvilken Splid og Strid der kan opstaa mellem vore Kommuneraad og Amtsråd. Denne Bestemmelse finde vi altsaa bør ændres. Det har altid været et godt demokratisk Krav, Venstres Krav fra gammel Tid, fremført af vore store Venstreførere, og ogsaa Socialdemokratiets Krav, at vi maa have udryddet denne ulyksalige Hang til at tro, at i vore offentlige Styrelser er Pengepungen den kloge, den, der styrer bedst.

I sin Tid lød det fra det nuværende Regeringsparti, da det fik istandbragt det store Forlig den 20. April 1908, at dette skulde betyde, at den første Skanse til Toklassevalgets Afskaffelse var tagen. Vi haabe, at det ogsaa maa betyde, at de ville være med til at tage den anden Skanse, nemlig at faa den privilegerede Valgret ud af Amtsraadene og at faa Opholdsbestemmelsen, der udelukker saa mange Mennesker fra Valgret, som tidligere have haft den, fjernet. Jeg henstiller til de Herrer, at de arbejde paa det, og jeg haaber, at den høje Regering vil tage venligt paa vort Forslag. Den skulde jo være en Venstregovernment, og dette er et godt og solidt Venstreforslag, hvis Gennemførelse vilde staa som en Mærkepæl paa dens Vej. Det er ellers et lidt fattigt Arbejde, vi faa i Aar, der synes at være Mangel paa Arbejdsstof. Jeg siger det ikke, fordi jeg mener, vi trænge til saa overmaade mange nye Love, vi have saamænd faaet en Guds Velsignelse